

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У МАЛОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ

У статті показано вплив інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні на розвиток малого підприємництва. Проведено аналіз інноваційної інфраструктури. Розглянуто досвід державної підтримки малих інноваційних підприємств, наведені рекомендації щодо формування шляхів активізації діяльності інноваційної політики.

In the article influence of innovative investment activity is rotined in Ukraine on development of small enterprise. The analysis of innovative infrastructure is conducted. Experience of state support of small innovative enterprises is considered, the resulted recommendations are in relation to forming of ways of activation of activity of innovative policy.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Ефективність діяльності підприємств у тривалій перспективі, забезпечення високих темпів їхнього розвитку та підвищення конкурентоспроможності значною мірою визначаються рівнем їх активності та діапазоном інвестиційно-інноваційної діяльності. В умовах переходу до ринку інноваційна діяльність залежить найперше від можливостей інвестування нововведень, тому впровадження нового на підприємствах залежить від їх фінансових можливостей або можливостей залучення інвестицій зі сторони. Впровадження інновації забезпечує сталий прогресивний розвиток виробництва завдяки його інтелектуалізації з метою випереджаючої конкурентоспроможності власного виробництва, а також забезпечення рівномірного розвитку регіонів. Політична реформа та інноваційна перебудова економіки – це по суті два органічно пов'язані один із одним процеси, основа досягнення нової якості суспільного прогресу і водночас шлях наближення України до європейських стандартів, шлях реалізації наших завдань і на цьому стратегічному напрямі [1, с.50-58].

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Дослідженню проблеми інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності приділяється значна увага в наукових працях та дослідженнях багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів таких, як С. Абрамов, А. Анчишкин, Ю. Бажал, П. Бубенко, І. Бузько, Л. Водачек, А. Гальчинський, В. Геєць, О. Лапка, М. Крупка, В. Пономаренко, І. Сазонець, Б. Санто, В. Семиноженко, Б. Твісс, М. Хучек, Й. Шумпетер, Ю. Яковець, О. Ястремська та ін.

Однак і досі проблема залишається актуальною та потребує детальнішого дослідження. Першим термін інновація ввів у науковій обіг відомий вчений економіст Й. Шумпетер. Квінтесенцією його наукового аналізу та систематизації інноваційної діяльності є відома тріада (послідовні стадії) винахід – нововведення – розповсюдження його. Рівень розвитку та динамізм інноваційної сфери – науки, наукоємних галузей і підприємств, світових ринків технологій – створюють основу економічного зростання.

Актуальність дослідження малого бізнесу як економічного сектору обумовлюється його соціально-економічними особливостями та інноваційним потенціалом. Останнім часом малий бізнес відіграє важливу роль ефективного важеля у розвитку прогресивних ринкових відносин, структурної перебудови економіки, створенні конкурентного середовища та додаткових робочих місць, забезпеченні насиченості ринку товарами та послугами, залученні інвесторів.

Інвестиції – це всі види грошових, майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в різні галузі, підприємства, підприємницькі проекти та програми з метою розвитку виробництва, підприємництва, отримання прибутку та соціального ефекту. Таке

визначення інвестицій враховує динамізм інвестицій, дає широку класифікацію форм інвестицій та об'єктів інвестиційних вкладень, а головне вказує мету.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. До першорядних завдань інноваційно-інвестиційної діяльності малих підприємств України належать забезпечення життєдіяльності підприємства в умовах внутрішньої і зовнішньої конкуренції; розробка і послідовна реалізація програм розвитку персоналу підприємства з урахуванням проблем підприємства і суспільства в цілому; вміння йти на ризик в розумних межах і здатність нівелювати вплив ризикових ситуацій на фінансовий стан підприємства [2, с.3].

Подальшого удосконалення вимагає система фінансування підприємництва. Щодо приватного фінансування, більш вагомий внесок здійснюється за рахунок підтримки міжнародними фінансовими інститутами. Державне фінансування залишається “каменем спотикання”.

Отже, мале підприємництво вимагає державної підтримки з орієнтацією на інноваційну модель.

Формулювання цілей статті. У розвинутих країнах близько половини нововведень здійснюється малим бізнесом. Наприклад, в США малі інноваційні підприємства створюють у 24 рази більше нововведень, ніж великі. Отже, малий бізнес у всьому світі сприяє розвитку науково-технічного прогресу за рахунок можливості залучення висококваліфікованих спеціалістів та фінансової підтримки великих підприємств, зацікавлених у результатах НДДКР. Крім того, малі підприємства відіграють провідну роль у формуванні ринкової економіки та підвищенні рівня життя населення. За рахунок малих підприємств відбувається структурна перебудова економіки, її демонополізація, розвиток обслуговуючих галузей, насичується ринок праці робочими місцями тощо. Розвиток приватної власності та свободи підприємницької діяльності неможливий без малого бізнесу. Саме тому, становлення і розвиток малих підприємств є одним із пріоритетних напрямків процесу реформування країни, оскільки малий бізнес виступає не тільки фактором економічного розвитку, а й сприяє соціально-політичній стабілізації суспільства.

Однак, розвиток малого бізнесу на Україні поки що стримується дефіцитом виробничих площ і приміщень; складностей в одержанні кредитів та нерозвиненості системи страхування; нестачею висококваліфікованих кадрів; недосконалістю законодавчої бази та ринкової інфраструктури тощо.

У зв'язку з переходом до ринкових умов господарювання, участь держави у інвестиційних процесах значно зменшилась, але не зважаючи на ці обставини, держава повинна відігравати головну роль у активізації та стимулюванні інвестиційної діяльності в країні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційна діяльність спрямована на використання та комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг. Пріоритетними напрямками інноваційної діяльності є – наукові, економічні і соціально обґрунтовані та законодавчі, спрямовані на забезпечення потреб суспільства у модернізованій, конкурентоспроможній, екологічно чистій продукції, високоякісних послугах та збільшенні експортного потенціалу держави.

В Україні інноваційна діяльність поділяється за термінами на: стратегічні – розраховані на тривалу перспективу (не менше 10 років); середньострокові – на реалізацію протягом найближчих 3-5 років інноваційного оновлення промисловості, сільськогосподарського виробництва та сфери послуг) в результаті освоєння нових науково містких товарів з високою конкурентоспроможністю на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Інноваційний процес не завершується тільки освоєнням нової техніки у виробництві чи доведенням до проектної потужності нової технології, а має безупинний характер навіть після впровадження: інновації постійно вдосконалюються, стають більш ефективними,

здобувають нові споживчі властивості, внаслідок чого відкриваються нові можливості її застосування, нові ринки споживання і споживачі.

На мале підприємництво покладені великі можливості для більш глибокої спеціалізації, що в сучасних умовах є невід'ємними складовими великомасштабного виробництва, забезпечуючи підвищення його ефективності. Як правило мале підприємництво спеціалізується на пошуку й розробці нових технологічних ідей. Значною мірою тому, що це найменш дорогий процес впровадження нововведень і доведення їх до споживача. Крім того, малі підприємства досить часто виступають як експериментатори нововведень, на яких перекладається ризик початкового етапу прикладного освоєння нових виробів або технологій [3, с.50-55].

Мале підприємництво характеризується: обмеженим доступом до фінансових ринків, високим рівнем гнучкості підприємницької діяльності, спрямованістю зусиль на постійне удосконалення власної діяльності з орієнтацією на місцеві ресурси, наявністю двостороннього зв'язку між підприємцем і його клієнтами, виконанням ролі ринкоутворювального чинника. Мале підприємництво – особливий тип господарської поведінки, суб'єкти якого поєднують дві головні узагальнюючі якісні риси – суміщення в одній особі власника і керівника фірми та підвищений рівень господарського ризику на всіх стадіях підприємницької діяльності [4, с.56-62].

Прийняття Земельного кодексу України відкрило широкі можливості розгортання підприємництва в агропромисловому виробництві на базі власності на землю як засіб виробництва, оскільки земля є основним засобом виробництва у сільському господарстві. Проте раціональне використання землі є запорукою успішного функціонування малого підприємництва в Україні. Інноваційна модель застосування землі полягає в застосуванні добрив, різних засобів хімізації, тобто орієнтується на інтенсивний спосіб використання землі. Проте, не безпечно, і веде до різних людських патологій. Конкурентоспроможність українського села залежить не від кількості виготовленої продукції, а від її якості. Основними показниками добробуту є середній клас, рівень життя населення середнього достатку і формою підприємництва середнього класу є мале підприємництво.

Фермерські господарства, які спеціалізуються на виробництві 2-3 видів продукції, яка потребує додаткової переробки, не можуть давати високі прибутки. Тому малі підприємства повинні виявити гнучкість, динамічність, володіти маркетинговими даними, бути чутливими до кон'юнктури ринку, оперативно перебудовуватись і перепрофільовуватись [5, с.124-132].

Кількість малих підприємств, які займаються інноваційною діяльністю, постійно зростає. Зростає і питома вага в загальній кількості малих підприємств.

Аналіз діяльності суб'єктів малого підприємництва свідчить про наявність позитивних зрушень у розвитку цього сектора економіки, підвищення його ролі в розв'язанні проблем зайнятості та зростання доходів населення (таблиця 1).

Показник	Рік				2007 р. до 1995 р., %			
	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2007	
Кількість МП, од.	96019	136238	197127	233607	272741	295109	324011	337,4
У т.ч. фермерські господарства, од.	34778	35421	38428	41599	43016	42445	43410	124,8
Припадає на 10 тис. осіб, од.	19	27	40	48	57	63	70	368,1
Середньорічна чисельність найманих працівників, тис. осіб	1124,9	1395,5	1677,5	1807,6	2034,2	1834,2	1674,2	148,8
У т.ч. в аграрній сфері	78,8	109,4	119,1	130,7	162,5	162,0	135,8	
Обсяг реалізованої продукції у діючих цінах, млн. грн.	27632	34888	45752	47166	65202	82937	106050	383,8
У т.ч. в аграрній сфері	939,5	1221,1	1418,3	1583,7	2070,6	3559,9	4872,2	
Те ж, на одного зайнятого найманого працівника, грн.	24564	24986	25311	26093	32053	45217	63343	257,9
У т.ч. в аграрній сфері	11938	11162	11908	12117	12742	21975	35878	300,5

Таблиця 1. Показники розвитку малих підприємств в Україні

Як видно з даних таблиці 1, кількість малих підприємств у 2007 році порівняно з 1995 роком в Україні зросла в 3,4 рази, і в розрахунку на 10 тис. осіб населення – в 3,7 рази. За цей же період чисельність зайнятих у них працівників збільшилася в 1,5 рази, а обсяг реалізованої продукції – у 3,8 рази [6, с.308-326].

Однак загальні параметри розвитку малого підприємництва не відповідають можливостям і потребам української економіки. За кількістю малих підприємств, їхнім внеском у загальний обсяг виробництва, зайнятістю працівників та іншими показниками Україна відстає від розвинутих країн світу через високу ресурсозатратність виробництва в них, застарілий парк сільськогосподарської техніки та високу вартість імпортного обладнання. Суттєвою диференціацією характеризується розвиток малого підприємства за регіонами. Із загальної їх кількості близько 50% зосереджено в шести регіонах України: м. Києві (16,1%), Донецькій (9,5%), Дніпропетровській (6,8%), Харківській (6,2%) і Львівській (5,7%) областях та АР Крим (5,1%). У них зайнято 45% працівників від наявних у всіх малих підприємствах України. Становленню малого підприємництва сприяли регіональні програми його розвитку, що були розроблені в усіх регіонах, і часткове їхнє фінансування з місцевих бюджетів (рис. 1).

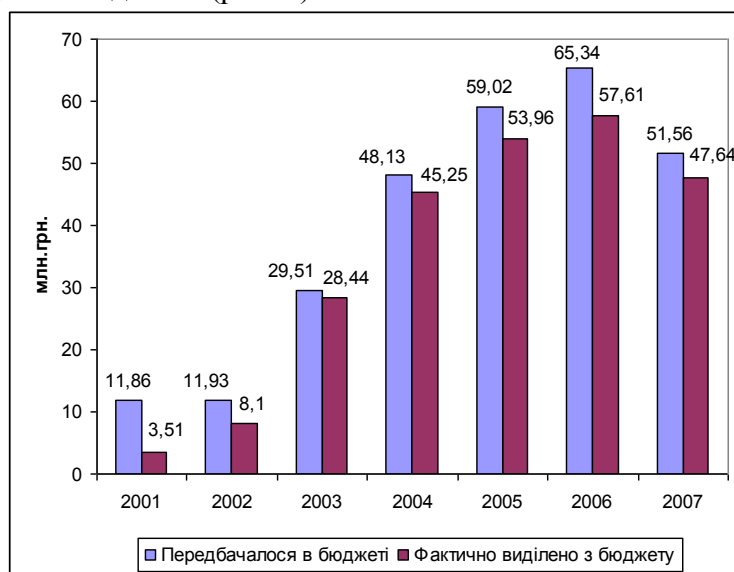

Рис. 1. Обсяги фінансування регіональних програм із місцевих бюджетів

Для фінансової підтримки малого підприємництва в Україні функціонують: 176 банків і 1369 їхніх філій; 1740 небанківських фінансово-кредитних установ, у тому числі 1441 кредитна спілка [7, с.61-66].

Проведене дослідження проблеми підтримки підприємництва в Україні дає можливість виділити три взаємопов'язані групи причин її неефективності: невизначеність і недосконалість концептуально-програмної бази розвитку та підтримки підприємництва; недосконалість і незавершеність на регіональному рівні організаційної побудови комплексної й дієвої системи підтримки та цілковита недостатність її ресурсного забезпечення; суперечливість напрямів і механізмів функціонування системи державної підтримки підприємництва, їх неадекватність реальному стану внутрішнього та зовнішнього середовища цього сектора економіки.

Проблемою номер один в розвитку інноваційної діяльності була і залишається забезпеченість фінансовими ресурсами. Основна маса фінансування забезпечується за рахунок кредитів – 56,5%; власних коштів – 26,3%; та зарубіжних інвесторів – 14,2%.

Очевидно, найголовнішим фактором інноваційної діяльності малого підприємництва є кінцевий результат – економічна ефективність. Всі інновації в підсумку спрямовані на підвищення соціально-економічної ефективності виробництва, а від результатів інноваційної діяльності залежить ефективність інноваційних внесків на нововведення, стабільність діяльності підприємства сьогодні та успіх в майбутньому.

Формування соціально орієнтованої економічної моделі України можливе лише за умов інтенсивного розвитку підприємництва. Так, розвиток підприємництва активізує структурну перебудову економіки і надає широку свободу ринковому вибору й створенню додаткових робочих місць. Одночасно забезпечується швидка окупність витрат і оперативне реагування на зміни споживчого попиту. Підприємництво допомагає забезпечувати ринок товарами і послугами, сприяє розширенню конкуренції, впровадженню досягнень науково-технічного прогресу і підвищенню експортного потенціалу національної економіки.

Отже, розвинена ринкова економіка базується на оптимальному поєднанні великого корпоративного і малого бізнесу. Функціонування в економіці різноманітних форм малого бізнесу дозволяє реалізовувати самі принципи конкурентності та свободи підприємництва.

Важливим позитивним фактором малого бізнесу є те, що він заповнює ті ніші в економіці, що не цікаві великим корпораціям, де вони не можуть використовувати свої переваги, організувавши великомасштабне виробництво. Насамперед – сфери попиту на “персоніфіковані” некапіталомісткі товари і послуги, орієнтовані на індивідуального споживача. Такі ринкові ніші займає малий бізнес, що має більш гнучке управління і менш громіздку структуру.

Для малого бізнесу умови конкурентності є інституціональним середовищем. Забезпечуючи насичення ринків товарами і послугами, малі підприємства зрідка займають на них монополіне становище. Як правило, це трапляється за наявності відповідних адміністративних бар'єрів.

Малий бізнес є динамічнішим у порівнянні з великими корпораціями, швидше перебудовується і реагує на зміни кон'юнктури ринку. Знаходячись ближче до споживача, краще відчуває його інтереси і здатний задовольнити їх. Але ці переваги є потенційними. Вони виявляються лише за умови гарного менеджменту, їх треба постійно реалізовувати і підтверджувати в конкурентній боротьбі [8, 277 с.].

Про ефективність малого бізнесу свідчить і розвиток франчайзингу. Невеликі фірми реалізують продукцію великих корпорацій, використовуючи на договірних умовах фірмову торгову марку останніх. Така форма широко поширилася в розвинених країнах, практично давши малому бізнесу друге дихання.

Важливо зазначити, що під час економічних реформ, проведених в країнах СНД і Східної Європи, розвиток малого бізнесу став важливим фактором створення конкурентного середовища, сприяв загальному підйому економіки. Однак в умовах ринкової трансформації на малий бізнес серйозно впливають ряд особливостей перехідної економіки. Серед них:

- структурні диспропорції в економіці, що утруднюють розвиток підприємництва;
- недостатній розвиток ринкової інфраструктури і недосконалість законодавчої бази, що гальмує процес становлення малого бізнесу;
- низький рівень менеджменту на багатьох державних і приватизованих підприємствах;
- неефективна робота державного апарату, недоліки законодавчої бази, високі податки ведуть до тінізації значної частини підприємницької діяльності.

У розв'язанні фінансово-кредитних проблем малого підприємництва у світовій практиці головна роль відводиться державі, основне завдання якої – сприяти його розвитку, стимулюючи різні форми й методи державної та недержавної підтримки. Однак обмеженість державних коштів в Україні потребує запровадження, насамперед, недержавних важелів цього процесу і зокрема: 1) стимулювання комерційних банків та інших фінансових небанківських установ до надання позик і розширення послуг малим підприємствам шляхом звільнення від оподаткування тих коштів, що спрямовуються у фонд кредитів малому підприємству, та надання державної гарантії повернення позики; 2) переорієнтація бюджетних коштів, спрямованих на фінансово-кредитну підтримку малого сектора економіки, від прямого забезпечення фінансовими ресурсами до формування фондів для надання послуг із метою стимулювання кредитування суб'єктів малого підприємництва; 3) активізація процесу створення та діяльності недержавних гарантійних і страхових установ

для обслуговування малого підприємництва через впровадження мотиваційних механізмів заінтересованості в цій діяльності; 4) ефективніше використання іноземної допомоги.

Поліпшити підприємницький клімат в Україні може самоорганізація суб'єктів малого підприємництва. Достатньо зосередити зусилля на створенні оптимально законодавчої бази та розвиненої інфраструктури суб'єктів підприємницької діяльності, формуванні ефективних механізмів взаємодії держави з громадськими об'єднаннями підприємців і становленні партнерства між владою та підприємцями.

Мале підприємництво відіграє значну роль у формуванні конкурентного середовища в нашій країні. Однак внаслідок недостатнього розвитку та існуючої галузевої структури малий бізнес у багатьох галузях залишається лише потенційним конкурентом великих та середніх підприємств. Тому державна підтримка малого підприємництва має важливе значення для формування ефективного конкурентного середовища. Важливим елементом системи підтримки малого бізнесу є його захист від зловживань монопольних утворень, а також антиконкурентних дій органів державної влади і місцевого самоврядування.

Перехід до ринкової економіки автоматично не дає гарантій більш сприятливих умов для розвитку суб'єктів малого підприємництва. Створюються тільки певні передумови, які можна перетворити у надійні фактори розвитку під час послідовного проведення ліберальної зваженої економічної політики щодо сприяння малому підприємству.

В умовах ринкової економіки банкрутство підприємств – явище досить поширене. Світова практика показує, що з кожних 100 новостворених підприємств на ринку залишається 20-30.

Передумови банкрутства малого підприємництва – це взаємодія внутрішніх і зовнішніх факторів. Для того, щоб суб'єкти малого підприємництва не перебували на межі банкрутства, підприємцям і менеджерам треба навчитися використовувати ринковий інструментарій, кваліфіковано вести управління фінансами.

У поєднанні з інноваційною діяльністю, використанням досягнень науково-технічного прогресу суб'єкти малого підприємництва матимуть можливості підвищення якості й конкурентоспроможності продукції та послуг. Адже економіка малого підприємництва ґрунтується не на принципах «економіка масштабів», а уособлює «економіку вибору» - постійного пошуку диференціації або появи принципово нових видів підприємницької діяльності.

Тому для суб'єктів малого підприємництва доцільним є створення і реалізація такого механізму інноваційної діяльності, який би забезпечив їх зацікавленість у використанні інновацій, новітніх технологій. Одним з можливих напрямків фінансової підтримки малих підприємств може стати розвиток лізингу (за умов поліпшення його законодавчого та нормативного забезпечення), створення парків технологічного устаткування за регіональною або галузевою ознакою, що посилить привабливість виробничого підприємства.

Світова практика переконливо доводить, що навіть у країнах з розвинутою ринковою економікою малий бізнес є важливим джерелом інновацій. Однак в Україні практично не створено прошарку малого інноваційного бізнесу.

Для розвитку науки і техніки у створенні нової конкурентоспроможної продукції в бізнес-парках інкубаторного типу мале підприємництво посідає важливе місце. Причому відбувається сполучання інтересів держави, регіону, підприємства з інтересами розробників нової техніки, матеріалів, технологій.

Створення принципово нової продукції чи технології потребує ризикових інвестицій, причому частку ризику, як і частку майбутньої власності та відповідно – прибутку можуть розділити розробник, підприємство, регіон.

Вкладаючи свою інтелектуальну власність і передаючи частку прав на неї бізнес-парку, розробник надалі здобуває право як на частину продукції, так і на частину прибутку від її реалізації.

Таке вирішення проблеми сприяє зменшенню «відпливу мізків»: розробник продукції стає співвласником її, суспільний його статус і рівень матеріального становища значно підвищується.

Ефективна державна підтримка інноваційної діяльності у різних країнах світу полягає у створенні інноваційної інфраструктури (інноваційних центрів, технопарків, інноваційних бізнес-інкубаторів), завдяки чому різні організації не просто усвідомлюють необхідність інноваційної діяльності, але і реально відчувають її переваги.

В усіх розвинених країнах світу основними елементами інноваційної інфраструктури стали технопарки. Основна ідея створення технопарків та інновацій – комерціалізація наукових досліджень університетських, академічних й інших дослідницьких центрів, наукова продукція яких завдяки інноваційному процесу надходить до комерційних структур.

На сучасному етапі розвитку економіки України формування інфраструктури підтримки малого підприємництва характеризується кількісним її збільшенням завдяки діяльності бізнес-інкубаторів, бізнес-центрів, особливо – інноваційних, технопарків, які зумовлюють інноваційну спрямованість діяльності малих підприємств (рис. 2).

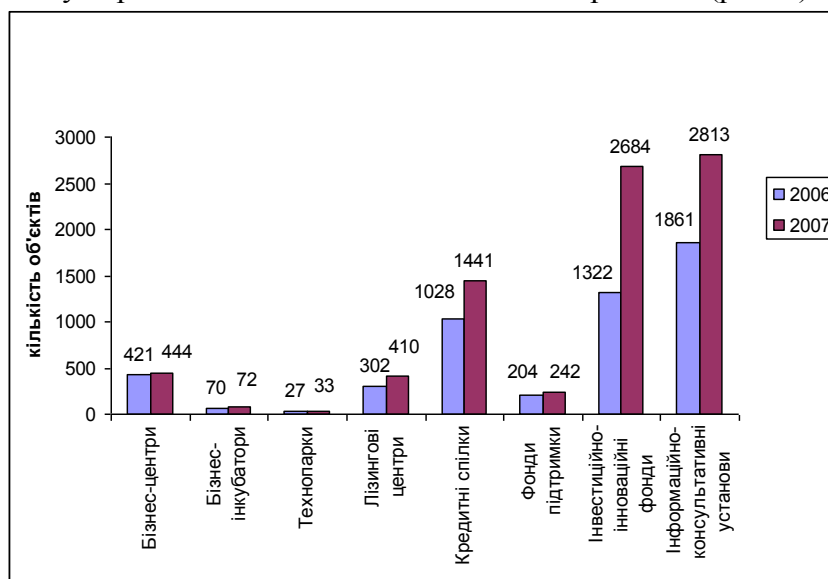

Рис. 2. Динаміка розвитку інфраструктури підтримки малого підприємництва України, 2006-2007 рр.

Інновації – один з головних елементів прискореного розвитку економіки взагалі і малого підприємництва зокрема. Вони в малому підприємстві починаються з ідеї. Слід зазначити, що для малого підприємства характерні також науково-технологічні інновації, які за суттю набувають набагато більшого значення, ніж просто винахід чи відкриття. Малі підприємства забезпечують технологічно інноваційний розвиток.

Упровадження інновацій лише тоді буде доцільним, коли його ефективність перевищуватиме витрати на нього, причому інновації використовуватимуться протягом значного часу. Крім того, необхідно враховувати й супроводжувальні ефекти, що можуть негативно впливати на довкілля.

На ефективність інновацій впливають і засоби їх розповсюдження, що складаються за взаємодії суб'єктів інноваційної діяльності. Людина чи група людей генерує нові ідеї, що згодом їх закладають у підґрунтя створення нової продукції чи нових методів виробництва.

Інновації можна розглядати як своєрідний засіб взаємодії знань у технічній і технологічній галузях і платоспроможного попиту на них, а також ідей і потреб (суспільних, виробничих і т.д.), які зумовлюють необхідність реалізації цих ідей.

Оновлюючи технології й організацію виробництва та ринкову стратегію, малі підприємства можуть рухатися в ногу з потребами ринку. Вони можуть досягти етапу «зрілості» та перебувати під загрозою спаду виробництва, коли будуть нездатними до постійного впровадження нових технологій й маркетингової діяльності.

Люди, зайняті в малих підприємствах – підприємці, менеджери, фахівці, робітники, - можуть впроваджувати технології, чи опиратися їх впровадженню. Таким чином, мале підприємство може досягти «зрілості» і стагнації в одній країні, а в іншій – характеризуватися великою інноваційною активністю.

Ринок відіграє важливу роль у спрямованості дослідницької й інноваційної сфер діяльності. Саме тому потрібно ретельно, безперервно оцінювати його потреби.

Таким чином, ринок – не лише спонукальний чинник проведення досліджень й інноваційної діяльності, але й кінцева мета її реалізації. Диктат умов ринку та конкуренції спостерігається в сучасному світі не лише на рівні країн, але і на міжнародному, що надзвичайно важливо для сфери інноваційної діяльності.

Висновки даного дослідження та перспективи подальших розробок. Головне завдання інноваційної політики в Україні – забезпечення збалансованої взаємодії наукового, технічного і виробничого потенціалів, розробка і впровадження засобів активізації інноваційної діяльності суб'єктів підприємництва, розповсюдження інновацій у всіх сферах економіки.

Важливий напрям реалізації державної інноваційної політики – створення законодавчої і нормативно-правової бази, що визначатиме правові, економічні й організаційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні.

Отже, сектор малого підприємництва є невід'ємним елементом розвиненої ринкової економіки, важливим чинником розвитку інноваційних технологій, надійним інструментом розв'язання найгостріших соціально-економічних проблем. З інтеграцією України до СОТ поступово формується європейська модель розвитку малого підприємництва.

Для забезпечення планомірного і пропорційного розвитку малого бізнесу України слід використовувати досвід розвинутих країн, де його стимулювання належить до бюджетної (податкової та кредитної) політики урядів, яка полягає в інвестуванні, пільговому кредитуванні та фінансуванні.

Таким чином, можна стверджувати, що перехід до нових умов господарювання в умовах глобалізації полягає у застосуванні інноваційно-інвестиційної моделі суспільно-економічного розвитку малих підприємств. Проте, наразі основна проблема розвитку малих підприємств полягає не стільки у збільшенні їх кількості, скільки у необхідності їх якісних перетворень, а саме, досягнення конкурентоспроможності та можливості адаптуватися до складних умов ринкового середовища.

Література

1. Лазутін Г.І. Форми, методи та інструменти реалізації інноваційної політики // Актуальні проблеми економіки. – 2003. - №6(24). – С.50-58.
2. Гринев В.Ф. Инновационный менеджмент: Учеб. пособ. – К.: МАУП, 2001. – 152 с. – С. 3.
3. Пашута М. Мале підприємництво та інноваційна діяльність, як фактор зростання економіки. // Економіст. – 2004. - №1. – С.50-55.
4. Збарський В.К. Методологічні підходи щодо понятійного апарату «малі форми господарювання» // Агроінком. – 2005. - №3-4. – С.56-62.
5. Музика П. Інноваційне підприємництво в аграрному секторі України // Регіональна економіка. – 2004. - №1. – С.124-132.
6. Статистичний щорічник України за 2007 рік. – Державний комітет статистики України. – 2008. – 571 с. – С. 308-326.
7. Збарський В.К. Інвестування діяльності малих підприємств // Агроінком. – 2006. - №11-12. – С.61-66.
8. Варналій З.С. Мале підприємство: основи теорії і практики. – К.: Т-во «Знання», КОО. - 2001. – 277 с.